

FAIR data - Toegang Tot Data

Resultaten van 2019 tot heden

Met Toegang tot data wil ZonMw bereiken dat data en andere 'materialen' (biobanken, software, beeldmateriaal, etc) die in projecten gebruikt zijn, bewaard blijven voor toekomstig onderzoek en verificatie van onderzoeksresultaten. Zo draagt TTD bij aan de impact van ZonMw-projecten. Zowel binnen ZonMw als bij de kennisinstellingen raakt men steeds meer vertrouwd met [de nieuwe werkwijze die ZonMw in 2019](#) heeft geïntroduceerd voor het [creëren van herbruikbare \(FAIR\) data in ZonMw-projecten](#). In de nieuwe werkwijze ligt de verantwoordelijkheid voor goed datamanagement bij de onderzoeker en de datasteward, gefaciliteerd door de kennisinstelling. De onderzoeker mag voor het datamanagementplan het template van het eigen instituut gebruiken, mits dat is [erkend door ZonMw](#). ZonMw monitort de uitkomsten van het datamanagement middels [kernegegevens](#). De kernegegevens zijn nu ook ingebed in de nieuwe rapportagerichtlijnen van ZonMw. De informatie die onderzoekers aan de hand van deze kernegegevens aanleveren, is enerzijds een verantwoording van het datamanagement in hun projecten. Anderzijds biedt het inzicht in de keuzes voor bepaalde standaarden of platforms in een onderzoeksdiscipline. Een volgende stap is om deze informatie goed te verzamelen uit de projecten en te gebruiken voor het optimaliseren van de werkwijzen.

COVID-19

ZonMw werkt samen met experts van onder meer Health-RI en GO FAIR aan de ontwikkeling van werkwijzen voor het creëren van herbruikbare data en metadata, die zoveel mogelijk voldoen aan de FAIR principes. Zo stimuleert ZonMw dat onderzoekers bij datamanagementplanning keuzes maken voor standaarden die in hun vakgebied gebruikelijk zijn. Dit bevordert de herbruikbaarheid van data. Het nieuwe COVID-19-programma zet volop in op deze aanpak. In maart heeft [ZonMw een startsubsidie](#) gegeven aan het Viral Outbreak Data Network [VODAN](#) om COVID-gerelateerde onderzoeksdata geschikt te maken voor artificiële intelligentie (benaderbaar voor leeralgoritmen). Dit heeft geresulteerd in een computer leesbaar (semantisch) datamodel voor de [WHO standaard voor de Case Report Form \(CRF\)](#).

Voortbouwend op de resultaten van VODAN en het netwerk van datastewards en COVID-onderzoekers, heeft ZonMw een project gefinancierd waarin Health-RI en GO FAIR de COVID-projecten van ZonMw gaan ondersteunen bij het kiezen en toepassen van standaarden passende bij de verschillende onderzoeksdisciplines (aandachtsgebieden). Ook zal er een nationaal dataportaal voor COVID-data ontwikkeld worden: een gebruiksvriendelijke toegang tot computerleesbare metadata. De eerste stap was de bovenbeschreven aanpak verder ontwikkeld met specifieke informatie over FAIR data in COVID-19 projecten. Een belangrijk onderdeel van het project is de ondersteuning van datastewards van onderzoekers die in zeer korte tijd een onderzoeksproject moeten voorbereiden (zie [Support & community building](#) en de [webinar voor datastewards](#)).

NPOS project F – Opleidingen en training voor Open Science en Datastewardship

ZonMw coördineert vanuit de Toegang tot data één van de projecten van het Nationaal Programma Open Science (NPOS): [professionalisering van de functie van datasteward](#). Dit project bouwt voor op het [ZonMw data stewardship-project](#), dat in september 2019 is afgerond. Het NPOS-project draagt bij aan het efficiënt kunnen omgegaan met de menskracht (capaciteit en expertise) in de wetenschap, een belangrijke randvoorwaarde voor de versnelling van de invoering van open science in Nederland. Het project wordt uitgevoerd door DTL en taakgroepen van het LCRDM. De koepels VSNU, Vereniging Hogescholen, (met medelezing van) NFU, en met SURF dragen bij met advies over de stappen naar erkenning en toepassing van de competenties en eindtermen voor dataprofessionals in HR-beleid en opleiding. Het project gaat ook een overzicht opleveren van bestaande materialen en bronnen (websites, blogs, artikelen, cursus materiaal) op het gebied van open science en datastewardship t.b.v. trainingen voor dataprofessionals, onderzoekers en beleidsmakers. Eind 2020 wordt het NPOS-project Professionalisering afgerond.